

بیرینجی سایى ۱ / آبان ۸۹

Bizi
Çağır
Sesini
Eşidersen
Deyir:
SUSUZAM

پیشرو
چاغی
مستطبی
لشکر
دنیای
سوسوام

AZAD
AZƏRBAYCAN
Günəş Azərbaycan əlyazması dərəcəsi

باش سۆز:

آذربایجانین شرفلی تورک میللتی!

بوگون سسیمیز فارس شوونیزمی طرفیندن کسيلمه يه چالیشیلسادا بیز پس ائتمیه جه يیک و هر یئرده و هر فورصتده میللتیمیزین سسی اولاجاییق. بیز بو میللته دوغرو دوزگون خبرلر و فیکیرلر یئتیرمه لی يیک. بو میللی حرکتین چوخ بؤیوک بوشلوغودور. دوغرو داندای بیر اطرافلی دوشونسک، هر یؤندن سانسور و بایکوت اولدوغوموزو باش تاپاریق. کیم بیزدن دانیشیرکی؟ بوگون ۳۶ نفر آذربایجانین ان دیرلی بالالاریندان شوونیزم دوستاغیندادیر. ندن بونون اوزره یازی لار و دانیشیقلار آپاریلیمیر؟ میللتیمیزه خبرلر یئتیرن و گوندم مسئله لری تحلیل ائدن اورقانلار اولمالیدیر. بو میللی حرکتین بؤیوک بوشلوقلارینداندیر.

آزاد آذربایجان بو بوشلوغو دولدورماق آماجی ایله یارانیدیر و فارس شوونیزمینین الی دیمه-دن، بو خصوصدا چالیشاجادیر.

آزاد آذربایجان آیلیق نشر اولونماغا چالیشاجاق. اومود ائدیریک گئتدیکجه گوجلنک و داهادا کیفیتلی شکیلده میللتیمیزین قارشیسینا چیخاق.

د بو و ن صباح

ایله یازیلمایر آما بیلملیک کی آذربایجان میلی چاغداش زاماندا چئشیدلی و ساییز حرکت لری پیلانلاشدیریپ؛ اؤرنک اوچون مشروطیت اینقلابین ستارخان لیدرلیک ائتدی، شیخ محمد خیابانی دموکراسی لیدری اولوبدور، حیدرخان عمو اوغلو مدرنیسم سسلیردی و پیشه وری آذربایجان میلی حکومتین قوردو. درین باخیشلا گؤرونور بونلار هامیسی مدرنیسم، عدالت، دموکراسی و باشدا میلی کولتوره ل، انکونومی و سیاسی ائتیک لردیر.

سون زامانلاردا ایران و عراق (عراق) ساواشی توکنرکن آذربایجانین اؤنملی حرکاتی بیلیم یوردلاردان بئله باشلاندى؛ ۱- ۱۳۶۷،۶۸ ایل لرینده شعر آخشلاری.

۲- موسیقی کانسئرت لری. ۳- آغیرلاما قورولتای لاری کئچیریلرکن گونئی آذربایجان میلی اوپانیس حرکاتی حیاتا کئچیریلدی. ۴- ائله بو زامانلاردا سایین دوکتور چهره قانلی ایسلامی شورا مجلسینین بئشینجی دؤورونده آدای اولماسی حرکتی داهادا عمومی لشدیریپ و کوتله وی ائتدی. ۵- میلی قهرمانلارین آغیرلاما قورولتایلاری، بیلیم یورد و کوتله آراسیندا بیر کؤرپو اولدو. ان اؤنملی قورولتایلارین بیرى تیر آبی بابک قالاسیندا توپلانیپ و ایستک لریمیزی سونماق اولموشدور.

او گون بؤیوک کولتورل، توپلومسال و سیاسی توپلانتیا شاهید اولان بابک قالاسی آذربایجانین اردملی و غیرتلی بالالارین باشینایغیب سیاسی و کولتورل گؤرکملرین انشیتمز قولقلارا چاتدیران موقدس آبیديه دؤندو.

بو یازی بابک و اونون شانلی قیامین تانیتدیرماق آماجی

ایستک لریمیزی سونماق اولموشدور. او گون بؤیوک کولتورل، توپلومسال و سیاسی توپلانتیا شاهید اولان بابک قالاسی آذربایجانین اردملی و غیرتلی بالالارین باشینایغیب سیاسی و کولتورل گؤرکملرین انشیتمز قولقلارا چاتدیران موقدس آبیديه دؤندو.

بو یازی بابک و اونون شانلی قیامین تانیتدیرماق آماجی

فیکرین دیشه بیلمز. سو یولون تاپیب گنده ن کیمی
گونئی آذربایجان میلی حرکتی دموکراتیک صورته
یولون تاپیب گنده جک.

بو یازنین آماجی بودور کی تیرین یاریسی و بابک توه
نینین ایل دؤنومون قوتلاییب و خاطیرلا سین کی مانور
مانورو فیکرلری سؤندوره بیلمز و بابک قالاسی مراسیمین
شوونیسیم و ساتقین لار اؤنله سلرده آذربایجان میلی
حرکتی یئنی مراسیملر و یئنی یوللار سئچیپ و وحشی
مامورلار کی اونلارین اینانجلاری بیزیمله مقایسه ده چوخ
ضعیف دیر.

سون سؤز بو کی لیسانی، حجت الایسلام عظیمی، متین
پور، یوروش، بهبود، پینار و ... دان وطن سئورلیک درسی
آلماق اولار کی اؤز بایراقی آلتیندا یاشاما قانه جور زیندانلار
تحمل ائتدی لر و ائتمک ده دیلر. و آجیز اینسانلار کی
ساده بو یالانچی حکومتین و ایسلام آبریسین آپاران
دؤلتین ایشچی سی اولما قلا یاشاما قی مومکون بیلیرلر،
اؤیرن سین لر کی ۳۶ میللت قهرمانی (اللرینه ساغلیق
بونلاری بؤیودوب بسله یین آنلارین) یادلاردا قالان و
آجیزی اینسانلار گون گلر صفحه چؤنر مجبور اولالار
گئتمگه و نه گئتمک اولاجاق او گئتمک!!؟

جسمی اذیت ائتمک، حبس ائتمک و بونون کیمی ایشلرله
بو کولتورل و سیاسی گوج فئستیوالین گوجدن سالما ق
چالیشدی لار بو آرادا ساتقین اطلاعات مامورلاری چوخلو رول
اوینایارکن میللت بو اورقان و اونون ایش بیرلرینه داها
تئفرلری چوخالیدی. سونرا او بؤلگه نی نظامی محدوده
ساییب و مانور مانور ایله آذربایجانین بوتون شهرلریندن
سیاسی فعال آخیمینین قاباقینا چیخدی لار.

اویانمیش میللت، دؤلتین بو چیرکین سیاستینه ساواش
ایله یوخ بلکه مدنی شکیلده جاواب وئردیلر. ۱۳۸۵ یین
خرداد آییندا هر شهریده بیر بابک قالاسی اولراق میللت
اؤز اینزجارین و نیفرتین فاشیست لره گؤستردی.

اویانیش حرکتین و بشر حاقلارین دوشونن آذربایجانلیلار
باشقا بیر یول ایله تورکون مدنی فعال لاری مختلف شهرلر
آراسیندا برلشمیه یئنی بیر یول تاپدی لار و اودا میلی فعال
لاری توی توره نلری اولموشدور. بابک مراسیمی ایلهده بیر
دفعه قورولوردو آما مدنی فعال لارین توپلانتی سی بیر
آیلیق و هر دفعه بیر شهرده اولدو. مات قالمیش ساتقین
اطلاعات لار نه ائله سین لر؟؟؟!

توی لار اؤز ایشلرین گؤررکن آذربایجانا هفته لیک بیر
توپلانتی یئری آچیلدی ... اودا تراختورون یاریش
مئیدانی اولدو. فوتبال یاریشی میلی موباریزه مئیدانینا
دؤندو و تراختور بارسلونا اولوب و سهند ایستادیومو،
یاریش گونو یاشاسین آذربایجان، تورک دیلینده مدرسه،
تبریز باکی آنکارا بیز هارا فارس لار هارا؟ شعارلاریلا بزه
نیردی. فرهنگلی اینسانلار کی تاخیملاری قلبه چالیدی
یا مساوی اولدو و یا اوتوزدو قو زامان سادجه وطن عشقی
دامارلاریندا آخیردی. بو دفعه فارس شوونیسیمی بو تاخیملار
و بئله لیکله اونون طرفدارلاری ایله دوشمنلیگه باشلاییب
و شعارلارین سسین تلویزیوندان کسن شوونیسیم ایشچی
لری ایله ن ایله و گون به گون میللتچیلیک و اویانیشی
آذربایجاندا گؤررکن وحشته گلدیلر.

بابک قالاسی، میلی توی لار، تراختور مئیدانلاری نیشان
وئریر اویانیش آذربایجاندا داها جیددی اولماقدادیر و
شوونیسیم دؤلت و اونون قوللوقچولاری میللتیمیزین

اوغورلانمیش بایراق

پرچم که در واژه نامه ها از آن به نامهای «علم» و «درفش» نیز یاد می شود از واژه های تورکی است که به زبان فارسی راه یافته است. پرچم نماد اصلی یک سپاه، قوم، گروه یا ملت محسوب می شود. این نماد در میان نشانهای حاکمیت «چتر، عصا، تاج، مهر، تگما، طراز، طبل و ...» امتیاز ویژه ای داشته و روسای قبیله، ماموران عالی رتبه دولت، فرماندهان نظامی، دسته های نظام، تیم های ورزشی، کشتی های جنگی، اصناف، احزاب سیاسی و سازمانهای دینی و اجتماعی نیز پرچم های خاصی داشته اند. این نمادها مخصوصاً در میان حاکمان تورک از اهمیت زیادی برخوردار بود و به آنها ارزش زیادی داده می شد.

در ایران با فتح ایران توسط اعراب مسلمان در زمان یزدگرد سوم، ایرانیان تا دویست سال هیچ پرچمی نداشته و فقط دو تن از قهرمانان ملی آذربایجان و تورکان یعنی بابک خرمیدین و ابومسلم خراسانی دارای پرچم بودند که ابومسلم پرچمی یکسره سیاه رنگ و بابک و یارانش پرچمی سرخ رنگ داشت. و به همین علت است که طرفداران این دو قهرمان ملی را سیاه جامگان و سرخ جامگان می نامیدند. از آنجائیکه علمای اسلام تصویربرداری و نگارگری را حرام می دانستند تا سالهای مدید هیچ نقش و نگاری از جانداران بر روی پرچمها دیده نمی شود. هرچند که این نوع تفکر در میان تورکها حاکمان تورک به هیچ وجه دیده نمی شد و تورکها به نقش حیوانات و حک و رسم در میان پرچمها و دیگر نمادهای حکومتی ارزش زیادی قائل می شدند.

بطوریکه نقش گرگ و عقاب و شیر بر روی پرچم و ادوات جنگی زیاد دیده می شد و به همین علت امروزه نیز تورکها در سراسر جهان این حیوانات را به عنوان سمبل یا نشانهای ملی در نظر گرفته و در ادبیات و تاریخ و فرهنگ خود جایگاه خاصی به آنها داده اند.

در سال ۹۷۶ میلادی که غزنویان (تورکان اوغوز) با شکست دادن حکومت فارسی زبان سامانیان، زمام امور را در دست گرفتند، سلطان محمود غزنوی برای اولین بار ستور داد نقش یک ماه را بر روی پرچم خود که رنگ زمینه آن یکسره سیاه بود زردوزی کنند. سپس در سال ۱۰۳۱ میلادی سلطان مسعود دیگر پادشاه غزنوی دستور داد نقش و نگار یک شیر جایگزین ماه شود و از آن پس تصویر شیر همیشه بر روی پرچم پادشاهان ایران که اکثراً تورک بودند دیده می شد تا اول انقلاب ۱۳۵۷ که این نماد از روی پرچم برداشته شد.

اولین پرچم رسمی در ایران بسیاری از مورخان زمان، استفاده از پرچم با نشان شیر و خورشید را مربوط به دوران استیلای مغولها و سلسله تورک می دانند که هزاران سال در ایران زمامداری کرده و این نشانها برایشان هم مظهر دلاوری و قدرت بود و هم جنبه نجومی داشت یعنی شیر علاوه بر قدرت و دلاوری نماد ماه مرداد بوده که خورشید در ماه مرداد (برج اسد) در اوج بلندی و گرمای خود است. بطوریکه حتی بسیاری از پادشاهان تورک نام خود را مزین به نام حیوان قدرتمند می کردند. از آنجمله آلپ اصلان (الب ارسلان) پادشاه نامدار سلجوقی که پیروزی های مشهور و تاریخی را برای تورکهای اوغوز بدست آورد و

شکستهای تاریخی و پی در پی را به رومیان وارد کرد. (کلمه اصلان در زبان تورکی به معنی شیر می باشد) این عادت و رسم یعنی نماد شیر و خورشید در پرچم ملی تورکان تا دوره صفویه نیز ادامه داشت که به علت رسمی نمودن مذهب شیعه در این دوران نماد رنگ سبز نیز به این نمادها اضافه شد. البته در اوایل پادشاهی صفویان یعنی شاه اسماعیل اول و شاه طهماسب اول، پرچم شاه اسماعیل یکسره سبز رنگ بود و بر بالای آن تصویر ماه قرار داشت و شاه طهماسب نیز به علت تولد در ماه فروردین دستور داد به جای شیر و خورشید تصویر گوسفند (برج حمل) را هم بر روی پرچم و هم بر سکه ها ترسیم کنند. پرچم در بقیه دوران صفوی سبز رنگ بوده که شیر و خورشید بر روی آن زر دوزی می شد و این پرچم ها تا زمان قاجاریه سه گوش بوده نه چهار گوش.

افشارها

برای اولین بار در زمان نادر شاه افشار ترک، تغییراتی در پرچم ملی و نظامی ترکان ایران بوجود آمد. در این دوران پرچم سه گوش ترکان افشار دارای سه رنگ سبز، سفید و سرخ بوده که نماد شیر و خورشید نیز در آن دیده می شد و در این زمان بود که برای نخستین بار این سه رنگ بر روی پرچم های نظامی و ملی، هرچند که پرچمها هنوز سه گوش بودند.

پرچم در دوره قاجار

در دوره قاجار چند تغییرات اساسی در رنگ و شکل پرچم داده شد. یکی آنکه شکل آن برای نخستین بار از سه گوشه به چهار گوشه تغییر یافت و دوم آنکه به دلیل دشمنی آقا محمد خان با نادر شاه، سه رنگ سبز و سفید و سرخ را برداشت و تنها رنگ سرخ را بر روی پرچم گذارد و دایره سفید رنگ بزرگی در میان پرچم بود که در آن تصویر شیر و خورشید به رسم معمول وجود داشت با این تفاوت بارز که برای نخستین بار در آن شمشیری در دست شیر قرار داده شده بود. میرزا تقی خان امیر کبیر که به دلیل زندگی در تبریز

و در میان ترکان آذربایجان علاقه زیادی به ترکها و حاکمان ترک و مخصوصا به نادر شاه افشار پیدا کرده بود پیوسته به ناصرالدین شاه توصیه می کرد شرح زندگی نادر را بخواند. امیر کبیر همان رنگ های پرچم نادر را پذیرفت، اما دستور داد شکل پرچم مستطیل باشد (بر خلاف شکل سه گوشه در عهد نادر شاه) و سراسر زمینه سفید، با یک نوار سبز به عرض تقریبی ۱۰ سانتی متر در گوشه بالایی و نواری سرخ رنگ به همان اندازه در قسمت پایین پرچم دوخته شود و نشان شیر و خورشید در میانه پرچم قرار گیرد و به این ترتیب پرچم تقریباً به شکل فرم امروزی درآمد.

با پیروزی مشروطه خواهی و تشکیل مجلس نمایندگان مردم به تدوین قانون اساسی و متمم های آن در مجلس اول و دوم می پردازند و در اصل پنجم متمم قانون اساسی می آورند که الوان رسمی بیرق ایران، سبز و سفید و سرخ و علامت شیر و خورشید است. معنی نشانه شیر و خورشید در پرچم به این شکل آمده است. که ۱- انقلاب مشروطیت در برج اسد (شیر، مرداد ماه) به ثمر رسید ۲- شیر یا اسدالله از القاب حضرت علی است ۳- انقلاب مشروطیت چون در میانه مرداد ماه به پیروزی رسید و خورشید در این ایام در اوج نیرومندی و گرمای خود است پیشنهاد می شود که خورشید را بر پشت شیر سوار کنیم.

آزادی با نان معامله نمی شود !!!

نور خورشید بر کنج اتاقمان نمی تابد! آه ای خورشید؛ تو چرا با ما ناسازگار شدی، تو که آسمانی هستی و هرگز نورت را از کسی دریغ نمی کنی. شاید پیرامونت را ابرهای سیاه پوشاندند که آسمان دلت تیره و تار شده و مروت را فراموش کردی و فریادت رفته که اصالت تو نورانی است و من و ما در اتاقی تنگ و تاریک با بدنی کثیف و رنجور، ذهنی آرام و پر تشویش، دلی مطمئن، مشتاق صدای زنگی، دیدار فرزند، همسر، مادر، خواهر و دلهره یاران در تکاپو هستیم و نمی دانیم بیرون از اتاق (هوای تازه، نور خورشید و استنشاق هوای دلپذیر در کنار عزیزانشان با فراق خاطر چگونه زندگی می گذرانند؟ شاید خورشید نورش را فقط و فقط از من و ما دریغ نموده؟! شاید سایه ابرهای سیاه فقط بر سر ماها خودنمایی می کند؟! شاید چشمان شما همه چیز را همه چیز را کور دیگر می بیند؟! شاید عینک خوشبینی شما را فریب داده است؟! و من و ما خواب به چشمانمان نمی رود و در طی طریق همیشه مظلوم واقع شدیم. دغدغه و اضطراب و آلام مردمان بیشتر غصه نانوشته ما شده است. نمی دانم آلام مردمانی که گاه خود از دردهای پنهان خویش آگاهند یا نه؟! یا جرات () یا زبان گفتنش را، و یا فکر نان جایی برای تفکر آزادی برایشان نگذاشته و هرچه باشد باز مردمان مظلوم، من و ما فریاد رسای مظلومیت شما، گلوگاه گویای دردهای پنهان شما، و تا نفس داریم حتی اگر در حبس باشیم هرگز ساکت نخواهیم شد چراکه آزادی با نان معامله نمی شود، چراکه تا شاهد استنشاق هوای دلپذیر احیای حقوق حقه ملتمان نباشیم، تا عزت برباد رفته ملتمان را باز پس نگردانیم، تا غیرت تورک بودنمان را به تمام جهانیان نشان ندهیم از پا نخواهیم نشست و این را تاریخ، گویای اجدادمان نیز مهر تایید می زند و شما بر بودنتان در صحنه تاریخ جهان همیشه مفتخر بودید و خواهید بود چراکه شما لایق آنید. پس سکوت گاه علامت رضا نیست. شما با همه وجود فریاد زدید و جود شما مایه ترس آنانی است که از آگاهی می ترسند و شما ملتی آگاه هستید و این مایه آنان است.

تقدیم به ۳۶ زندانی غیرتمند تورک که ترسیدند، چون آگاه بودند و سکوت را با تمام فشارها شکستند که بگویند ما ملتی آزاد و غیور هستیم. راهتان پاینده و پر رهرو باد.

میللتچی

اوجا میللت و شرفلی حرکتچی میللتچی لر

بابالاریمیز دئیش کی « آز یاشا آزاد یاشا » اولوسال و حماسی قهرمانیمیز بابک ده دئیش کی « بیر ایل آزاد یاشاماق قیرخ ایل کوئه لیک ده ن اوستوندور » گئنه بابامیز خیابانی رحمتلیک بویورموش « اگر من ایستبداد و یاشاماقلا، آزادلیق و اولومون ایکیسینده ن بیرین قبول ائتمک زوروندا قالسام، آزادلیق و اولومو سچرم »

دیرلی میللت، بیلدیگینیز کیمی هر میللی شعورا مالیک اولان و آییق ساییق میلله تین ان قیمتلی وارلیقی اونون میللی وارلیقی دیر، بو وارلیق او قدر عزیز دیر کی، شرفلی میللت لر اونون قورونماسی و قالیب یاشاماسی اوچون بوتون اؤزل وارلیق لارینی فدا ائتمیه هازیر اولارلار، ایندی گؤرک اؤزل وارلیق ندیر و میللی وارلیق نه دئمک دیر؟

هر اینسانا آید اولان بیر پارا وارلیق لاری وار، بو وارلیق لار ایکی جور دور: ۱- مادی، یانی هر اینسان و یا آلییه (خانوادگی) منصوب اولان مادی وارلیق لار، ائو، آرابا، باغ، باغچا و یا ساییر بونلار کیمی شخصی و یا آیلوی وارلیق لار. ۲- معنوی، شخصی، و یا آیلنین، دوشونجه سی، اینانج لاری، کاراکتئر و پرستیژی، آبیر، هیسییه ت، شرف و بونلارا بنزر ساییر وارلیق لار.

بیلدیگینیز کیمی میللی وارلیق دا ایکی هیسه یه بؤلونور: ۱- مادی، یعنی بیر شخص یوخ بلکه بیر میللته آید اولان توم مادی وارلیق لار، دیزلر چایلار، مئشه و اورمانلار، توم یئرآلتی سروتلر، معدن لر کیمی، یوللار، امومی بینلار، امومی پارک لار و ... ۲- معنوی، هر میللتین وطنی، تاریخی، گئچمیشی، اینانج، ایدئولوژی و دوشونجه لری، کولتور، مدنیت، موسیقی، آدت لر، میللی گونلر، میللی قهرمانلار، ادبیات و بونلارین هامیسینین ایکی گوزو و آراشدیران بئینی اولان دیلی، اونون معنوی وارلیقی تانینیر و سانیلیر.

بو ایکی هیسه یه بولونه ن وارلیقا میللی وارلیق دئییرلر، دونیانین ان گلیشمیش و گوجلو اولان میللت لری، میللی وارلیق لارینی قوروماق و اوندان هر تور تجاویزو دف ائتمک اوچون هر بیر شئیلرینی، حتی اؤزل آبیر و هیسیت لرینی قوربان وئرمیه هازیر اولورلار؛ میللی وارلیق میللتی میللت انده ن عنصرلار دئمک دیر.

میللی وارلیق؛ میللی آبیر، میللی هیسییه ت، میللی ناموس و میللی شرف دئمک دیر. بئلیک له، اؤزگه لر توسطویله، وطنه، دیله، و یا میللی وارلیق ین هر بیر هیسه سینه آیاق باسماق، قاداتلار قویماق و زوراکیلیق لا بونلارا بنزر هر بیر عمل، میللی وارلیقا تجاویز تانیلیر، آچیق و آیدین

اولاراق، ناموس و شرف آنلامین بيله
ن بير ميللت، اؤز ميللى وارليق ينا
تجاووزو قبول ائتمز، و ساير ميللت
لرين ميللى وارليق لارينا دا آياق
باسماز. گننه بللى اولاراق، هر شرف
معناسيني آنلايان بير ميللت، توم اؤزل
وارليق ينى فدا ائتميه و ميللى شرفينه
سورولن قارا تجاووز لكسينى سيلميه
هازير اولار. بوتون آذربايجانين،
گئرجك دورومو هاميميزا بلليدير و
هر بيريميزين گوْره ویده بلليدير، بونا
آچيق ليق گتيرميه گرک يوخ.

و دیلسیز آغیز سیز میللت لرین
میللی وارلیقی ارییب یوخ اولار.
هوشلو و مودریک میللت لر (هر نه
باهاسینا اولور اولسون) میللت لرینین
اؤلومونه، و دوشمن لری الیه تاریخی
اؤلو میللت لر قبریستانیندا گوومولمه
سینه ایزین وئرمز لر.

اولان بايراق ميللى بايراق تانينا بيلمىز. اونا گۆره بىزىم اصيل دوغما وطنىمىز آذربايجان، باشكندىمىز آذربايجاننى تاريخى باشكندى اولان تبرىز و ميللى دىلىمىزىن آدى آذربايجان توركجه سى و ميللى بايراقىمىزىن دا اوچ رنگلى و آى اولدوزلو بايراقدير. بو گونى آذربايجان ميللتينه اؤز موقدراتىنى الده ائتمك دئمك دير. بو دئموكراسى و اينسان حاقلارى پرىنسىپلرىنى قبول ائتمك و دير وئرمك دئمك دير. بو حتى ايراندا حاكيم اولان رژىمىن قبول ائتىدىگى و يا قبول ائتمك زوروندا اولدوقو اولوسلار آراسى قبول اولونان قانون و ياسالاردا عمل ائتمك دئمك دير. (لوطفى بيرلشمىش ميللت لر تشكىلاتىنىن باش مجلسىنىن ۱ دئكابىر ۱۹۷۳ جو ايل، ۳۱۰۳ سايلى قطعنامه سینه، ۱۹۴۹ جو ايل جئنوره كنوانسيولارىنا، ب ام ت نين ۱۵ دئكابىر ۱۹۴۸ جى و ۱۶ دئكابىر ۱۹۶۶ جى ايللرده بئىنل خالق و اينسان حاقلارى حاقىندا قبول ائدىلمىش بيان نامه لرینه، ب ام ت نين باش مجلسىنىن ۲۴ دئكابىر ۱۹۵۰ جى ايل ۴۲۱ سايلى قطعنامه سینه، ۱۹۶۰ جى ايل بياننامه سینه و ساير ب ام ت و اولوسلار آراسى اف اؤرگوتونون چىخارديقلارى قرار نامه لره دقتله باخىنيز). آما ندن بو تركيبده بايراق، ايزىن ايسترم اونون جاوايىنى موراجعه تىمين گلن بؤلومونده وئرىم.

جریان سیاسی سوم و رسالت فعالین آذربایجان

تاریخ مشروطیت منشاء عظیم ترین تحولات سیاسی معاصر در ایران و آذربایجان است. در این دوره جامعه ی سیاسی کشور به سه جریان ناهمگون سیاسی شکافته شده و دوره ی رقابت بزرگ آغاز می شود. این جریان ها عبارتند از:

- جریان شونینسم فارس

- جریان اسلام سیاسی

- جریان آزادی خواهی آذربایجان

این سه نوع تلقی از مدرنیسم در پایگاه اجتماعی، حمایت عامل خارجی، مانیفست، آرمان، تعامل با دیگر جریان ها و پیوستگی حرکت متفاوت بوده اند.

۱- جریان شونینسم فارس:

این جریان که فاز نظری آن توسط دیپلماتها و جاسوسان انگلیسی ساخته و پرداخته شد، مانیفست روشن و حساب شده ای داشت که از اوایل دوران قاجار به مرحله ی اجرا درآمد و در سال ۱۳۰۰ ه.ش با جایگزینی حکومت پهلوی به جای سلسله ی قاجار، به قسمت اول و اصلی اهداف خود نائل می شود. اما در فراز و نشیب های دوره ی ۵۷ ساله ی خود ناکارآمدی خود را نمایان کرد و در نهایت علیرغم پشتیبانی های همه جانبه ی خارجی فرو می ریزد.

پایگاه اجتماعی این جریان را تحصیلکردگان خودباخته تشکیل می دادند که تلاش می کردند

برای خود جایگاهی در فلسفه ی اجتماعی غرب بیابند. چنین جایگاهی با تدوین کتاب های «تاریخ ایران» اثر «سرجان ملکم»، «تاریخ ایران» و «نابرابری نژادها» اثر «کنت گوینو»، «یک سال میان ایرانیان» اثر «ادوارد براون» و... تعریف و تئوریزه شد. خلاصه این تئوری این بود که بین ملیتهای دنیا آریاییان نژاد برتر هستند و در بین آریاییان نیز ایرانیان در پایین ترین سطوح هرم نژادی قرار می گیرند. هر چه باشد در این تقسیمبندی، پارسیان از عرب و ترک بالاتر قرار می گرفتند!

نتیجه ی این فلسفه ی اجتماعی از همان اول معلوم بود؛ حذف آثار تاریخ و فرهنگ ترک و عرب از صحنه ی فرهنگی ایران و مدیریت تک صدایی بر مبنای منافع پارسها.

مؤلفه ی دیگر این جریان که در کتاب تاریخ سرجان ملکم تئوریزه شده بود «آنتی اسلامیسم» بود که باعث رودرروئی جریان ناسیونالیسم افراطی پارس و جریان روحانیت شد. در واقع منسوبین این جریان سیاسی اصلاً خود را مسلمان نمی دانستند و در فکر احیای دین باستانی دوران ساسانی بودند.

۲- جریان اسلام سیاسی:

سیستم دو وجهی «مونارخیزم دولتی» و «مونولوگ مذهبی» از دوران ساسانی تا انقلاب مشروطیت همواره لازم و ملزوم حکومتهای مرکزی بوده است. لیکن شبهه مدرنیسم قاجاری شکافی بین این دو به وجود آورد که به انقلاب

مشروطیت منجر شد.

روحانیون شروع کننده ی انقلاب مشروطیت بودند اما نه در قالب تفکر اسلام سیاسی، بلکه به خاطر مسایل شخصی که بین آیت الله بهبهانی با وزرای دربار وجود داشت. این طیف بعدها به دو دسته ی موافقین و مخالفین مشروطیت منشعب شدند. اما همین واقعه باعث هویت یافتن این جریان و آغاز متشکل شدن این نیروی سیاسی در ایران شد.

اگر چه روحانیون بزرگی چون شیخ مرتضی انصاری و آیت الله بروجردی «حکومت اسلامی» را ضرورت نمی دانستند، اما بوجود آوردن اندیشه «اجتهاد» بر مبنای اصول علمی توسط مرتضی انصاری از یک طرف و از طرف دیگر نظم و انسجام و مرکزیتی که آیت الله بروجردی به حوزه های علمیه داد، باعث شد که بعد ها انگیزه ی نظری و عملی در جهت به وجود آوردن «حکومت اسلامی» استفاده کنند. و بالاخره نواب صفوی اساسنامه ی حکومت اسلامی را بصورت واضح ارائه می کند.

بر آیند تمام این فعالیتها به عرصه آمدن روحانیانی سیاسی مانند آیت الله شریعتمداری، آیت الله خمینی، آیت الله طالقانی و ... بود که سرنوشت انقلاب اسلامی سال ۵۷ را رقم زدند. کشورهای غربی نیز که در همسایگی شوروی کمونیست، بد «حکومت اسلامی» را به بدتر «حکومت سوسیالیستی» ترجیح می دادند، با حمایت خود از آیت الله خمینی شرط کافی در روی کار آمدن روحانیون را ایجاد کردند.

دنیای غرب موقعی به این نتیجه رسید که در نشست «گودالوپ» به اشتباه خود در برآورد نیروی انقلابی در ایران و حمایت غیر عقلانی از شاه متوجه شد. اما شعارهای «مرگ بر آمریکا» و تسخیر سفارت آمریکا توسط طرفداران آیت الله خمینی، نشان داد که بین «بد» و «بدتر» فاصله ی چندانی وجود نداشته است.

به هر حال حکومت روحانیون با اصل ولایت فقیه روی کار آمده بود و در حالی که هنوز پایه های خود را تثبیت نکرده بود، به تصفیه ی سایر احزاب و گروهها روی آورد. و درخواست خودمختاری ملت ها را با گلوله و خون پاسخ داد. و به تئوریزه کردن فارس-گرائی بعنوان رکن رکن شیعی گری پرداختند و آسیمیلیسیون شیعیان غیر فارس این بار توجیه مذهبی نیز پیدا کرد.

مدیریت انقلابی آیت الله خمینی که ناباورانه رقبا و حتی دوستان خود را یکی پس از دیگری از صحنه خارج کرده بود، در داخل کشور که استقرار ملی و تعادل نیروهای سیاسی را می طلبید، خیلی زود مشکلات فراوانی به وجود آورد. برعکس در خارج کشور و بخصوص در منطقه ی ملتهب خاورمیانه به دکترین مبارزه ی ضداسرائیلی و ضد غربی تبدیل شد. البته به کمک دلارهای بادآورده ی پول نفت کشور! و نتیجه ی این نقش جدید که ایران در منطقه ایفا می کرد، «جنگ» و «تحریمهای بین المللی» و «اختلافات داخلی» بود.

بررسی حوادث ۳۰ سال گذشته نشان میدهد که «فساد اداری» در داخل نظام اسلامی ایران به حدی جدی است که می تواند عامل تزلزل حکومت شود. در این مدت امید دولت جمهوری اسلامی در این بود که با احراز موفقیت های خارجی در مدیریت جهان اسلام که یکی از اجزای اصلی پارادایم «برخورد تمدن ها» بود، مشکلات داخلی نیز از بین خواهد رفت. اما حوادث منطقه نشان می دهد همچنانکه هانتینگتون پیش بینی کرده بود کشور ترکیه، حاصل زحمات ۳۰ ساله ی جمهوری اسلامی را ربوده و حتی در میان گروه سیاسی نظامی حزب الله لبنان نیز مثل یک رقیب جدی برای ایران مطرح است. آیت الله خامنه ای در سالگرد قیام مردم علیه ولایت فقیه و پس از حادثه ی کشتی «ماوی مرمره» ترکیه، نطقی ایراد کرده و بازیگران جناح خود را به «انسجام در داخل» و «نقش آفرینی در خارج» دعوت میکند. این جمله به تنهایی گویای این نکته است که ۱۰۰ سال آرمان خواهی دینی در ایران، آچمز سیاسی خود را تجربه می کند و پایان عمر این رژیم چندان دور نیست.

می بینیم که جریانهای دوم و سوم علیرغم تأثیراتی که در جامعه ی سیاسی ایران گذاشته اند، هیچ کدام به نتیجه ی مطلوب نرسیدند. زیرا مشکلات چند وجهی ایران راه حلی هندسی می طلبد نه راه حل جبری! راه حلی که در آن ابتکار سیاسی از حاشیه سرچشمه می-گیرد نه از مرکز!

برای حل یکسره ی مشکلات جامعه ی سنتی ایران و گذر از مرحله ی شبهه مدرنیته، باید ساختار الگوریتم سیاسی ایران تغییر یابد، نه صورت ها و کلمه ها! و برای ایجاد تغییری پایدار در جهت رفاه و آزادی ملی هم شکل و هم محتوا نیاز به تغییری جدی دارند.

مگر در انقلاب سال ۵۷ مردم ایران چه چیزی را توانستند تغییر دهند؟ با تغییر تاج به عمامه، بنیاد فرح به بنیاد مستضعفان، مجلس سنا به شورای نگهبان، مونوپارتی «حزب رستاخیز» به مونوپارتی «حزب جمهوری اسلامی» و ... آیا نتیجه ای غیر از این را باید انتظار داشت؟ حتی جزئیات کار این دو رژیم نیز قابل مقایسه اند. شاه خود را کمر بسته ی امام رضا می دانست و می گفت حکومت او بیمه ی امام رضاست و رژیم اسلامی خود را بیمه ی امام زمان می داند! شاه خود را ژاندارم منطقه می خواند و این آقایان در توهماتشان خود را «ام القرای مسلمین جهان» می دانند! مگر با تغییر محتوای یک حکومت از درونمایه ی شوینیسیم ملی به درونمایه ی شوینیسیم ملی-مذهبی میتوان منشاء تحولی جدی شد؟

سوء استفاده ی این جریان ها از مفهوم دموکراسی نیز قابل تأمل است. هر دو جریان از حقوق انسانی و دموکراسی به عنوان پل پیروزی استفاده کرده و سپس دینامیت زیر پایه های آن گذاشته اند. در حالی که هیچ کدام از این جریان ها به دموکراسی واقعی اعتقاد ندارند و تنها به عنوان یک ژست سیاسی از آن سود می جویند. جریان اول با دموکراسی واقعی مخالف است زیرا آن را مقدمه ای برای ظهور احزاب مستقل می داند که بر اساس نظر آنها به جدایی آذربایجان و دیگر ایالتها می انجامد و جریان دوم نیز دموکراسی واقعی را با آموزه های دینی ولایت مطلقه ی فقیه مغایر می داند و البته اشتباه هم نمی کنند. اما بنا به دلایلی دنیاپسند وانمود می کنند که به دموکراسی و رأی مردم پاییند هستند. البته این تظاهر ماسکی بود که با خشونت های انتخابات سال ۸۵ کنار زده شد. آیا با وجود یک حکومت سکولار که در آن مردم حق تعیین سرنوشت خود را داشته باشند، این زمینه-های فکری - که پارازیت های دموکراسی واقعی هستند - از بین نخواهند رفت؟

۳- جریان آزادی خواهی:

طرح این جریان توسط ترک های آذربایجان ریخته شد. و از آنجا که خواستار ایجاد حکومتی سکولار بر مبنای «حق تعیین سرنوشت ملیتها» بودند آزادی خواهان واقعی به شمار می روند. آزادی خواهان وطن پرست آذربایجان برای برقراری حکومت قانون و زندگی مدرن، همراه سایر ملیتها و دست در دست کارگر و روحانی و بازاری و غیره، هستی خود را در طبق اخلاص گزاردند و با برادران قاجار خود که در مسند قدرت مرکزی ایران سد راه آزادی و شرف ملی قرار گرفته بودند، جنگیدند و مشروطیت و قانون اساسی به ارمغان آوردند. در متمم

قانون اساسی ایران که با ابتکار نمایندگان آذربایجان تدوین شد، رعایت اصول شرع(اصول ۱ و ۲ و ۳)، حفظ منافع ملی کشور(اصول ۳ و ۳۹ و ۱۰۶ و ...) و حقوق ملی ملت های غیر فارس کشور (اصول ۲۹ و ۹۰ و ۹۲ و ...) هر سه لحاظ شده بود. یعنی حساسیتهای هر سه جریان سیاسی مشروطیت. و این جریان می رفت که آزادی واقعی را رقم زند اما زیاده خواهی های دو جریان دیگر (پان ایرانیسم و پان اسلامیم خیال بافانه) سد راه برنامه های آذربایجان شدند.

ابتکار موج اول این جریان در دست انجمن غیبی تبریز و مجاهدان مسلح به رهبری ستارخان بود. متأسفانه موج اول مانیفست روشنی از آرمان خود و تصور درستی از آرمان های دو جریان دیگر نداشت. بنابراین با دسیسه های شوینیسیم فارس دسته-ی مجاهدان به رهبری ستارخان از تبریز به تهران کشانده شد و با خلع سلاح مجاهدین در پارک اتابک و با اصابت تیر خیانت بر تن شریف ستار خان صفحه ی آخر موج اول جریان آزادی خواهی رقم خورد. عکس العمل مردم در برابر سرنوشت تأسف بار این حرکت جانبدارانه و با حس همدردی بود و این زمینه ای بود برای برپایی قیام در اولین فرصت. موج دوم این جریان با خیزش خیابانی در انتهای جنگ اول جهانی برپا شد. درست هنگامی که دولت مرکزی خلاء قدرت بود. خیابانی، هم مانیفست نسبتاً قدرتمند و واضحی داشت و هم نیروی نظامی تدارک دیده بود. اما همانند موج اول نه تنها حمایت خارجی را پشت سر خود نداشت، حتی مخالفت واضح انگلیسیها و آلمانیها را در پی داشت که وارد آذربایجان شده و عملاً کارشکنی می کرد. این جنبش نتوانست با دیگر جنبشهایی که در خراسان و گیلان برپا شده بود ارتباط ایجاد کند و تلاشهای «حیدرخان عمواغلو» برای این منظور در آخرین روزهای جنبش مؤثر واقع نشد. جای تأسف است که این حرکت نیز با حيله گری های هدایت السلطنه ی دموکرات مآب -دشمن سرسخت ستارخان- به خاک و خون کشیده شد. این بار نیز عکس العمل مردم جانبدارانه و عکس العمل رژیم مرکزی شرمگینانه بود. بنابراین پیش بینی حرکتی مشابه در اولین فرصت کار سختی نبود. موج سوم در خلاء قدرت ناشی از جنگ دوم جهانی ظاهر شد. و این موضوع برای جنبش ضعف به شمار می آمد زیرا مبارزه پروسه ی طبیعی طی نکرده بود تا در جامعه نهادینه شود. اما رهبری قدرتمند و نابغه داشت که در کمتر جنبشی میتوان سراغ گرفت. پیشه وری شخصی تحصیلکرده، مبارز و باتجربه بود. او توانست

ی اداره ی ایران اگر چه نسبت به گذشته بهتر شده است اما در حد قابل اطمینانی نیست. سیاستهای کشور انگلیسی که مرتب از B.B.C تبلیغ می شود، هنوز در راستای ایجاد سیستمی ضعیف با یک زبان رسمی و یک حکومت مرکزی بر مبنای باستانگرایی آریایی است. در تحلیل های جامعه شناختی VOA اغلب به شکاف قومی تأکید نمی شود. در تحلیلهای سیاسی که از رسانه های این کشورها به عمل می آید هنوز این آمادگی به وجود نیامده که برای «سرنگونی رژیم دینی» جنبش اقوام را در کنار جنبش سبز قرار دهند. برای تقویت سبز اتحاد این جنبش را تنها با جنبش زنان و جنبش کارگری پیشنهاد می کنند. در نقشه ی خاورمیانه ی بزرگ که توسط سناتورهای آمریکایی تهیه شده، مرزهای آذربایجان جنوبی به شکلی باور نکردنی و اختلاف برانگیز تحدید می شود.

اینها و ده ها دلیل دیگر نشان می دهد که شرایط در جبهه ی بین الملل کمافی السابق به نفع ملل در بند ایران نیست. البته با توجه به ترکیب جمعیتی ایران که قوم فارس اقلیتی ۳۳ درصد را تشکیل می دهد، در صورت توفیق در اتحاد بین ملل مستضعف دیگر هیچ نیازی به حمایت خارجی دول تأثیرگذار نخواهد بود. و در این میان آذربایجان به لحاظ دارا بودن پتانسیل ملی تعیین کننده، کلید حل دموکراسی و رهایی ملل در بند است. بنابراین ابتکار عمل سیاسی با ماست. و نیز مطالعه ی کارنامه ی این سه جریان نشان می دهد که فعال سیاسی آذربایجان رسالتی دارد که او را از سایر جریانهای انحرافی باز می دارد. اگر چه امپریالیسم خبری همواره سعی داشته که جریان سوم را در بایکوت خبری نگه دارد! و همواره جریان اول را تبلیغ می کند. اما مردم آذربایجان نیز این را خوب می دانند که تاریخ مصرف جریانهای اول و دوم به اتمام رسیده و نباید سر سفره ی سیاست از غذاهای فاسدی تناول کنند که در رسانه های امپریالیسم خبری رنکلام می شود!

جای خوشحالی است که موج پنجم جریان آزادی خواهی با نیروی عظیم مردمی و در اوج قدرت رژیم مرکزگرا متولد شده است و این نقطه ی قوت بزرگی برای حرکت است. رهبر حزب «حرکت بیداری آذربایجان جنوبی» (GAMOH)، دکتر محمود چهرگانی شخصی بود انقلابی که با تمام وجود به رسالت تاریخی حرکت ملی آذربایجان دل بسته بود. در جریان انتخابات مجلس پنجم ایشان توانستند حرکت را که به انتشار چند نشریه ی فرهنگی محدود شده بود، وارد فاز سیاسی و میدانی کنند.

دولتی مدرن در آذربایجان به وجود آورد که حوزه ی آن به کلیه ی مناطق شهری و روستایی آذربایجان گسترده شود. چنین دولت پیشرفته ای در کل تاریخ ایران سابقه نداشت. اما باز جنبش نتوانسته بود با سایر ملل دربند ایران ارتباط ایجاد کند و اگر چه در جنوب آذربایجان منطقه ی خودگردانی با مدیریت اکراد به وجود آورد که احیاناً الگویی برای ایجاد دولت محلی کردستان شود اما دریغ از یک حرکت کوچک در کردستان. این بار دولت خودمختار آذربایجان از طرف یک دولت خارجی یعنی شوروی سابق حمایت می شد اما ۵ ماه بعد از تأسیس حکومت نیروهای نظامی تنها کشور حامی از آذربایجان خارج شده و هیچ سلاح جنگی قابل مقایسه ای با اسلحه ی نیروهای مرکزی برای فدائیان آذربایجان باقی نگذاشت. از طرفی دیگر تقریباً تمام دولتهای دیگر دنیا مبارزه ی بی امان تبلیغاتی و دیپلماتیک خود را علیه حکومت آذربایجان مضایقه نمی کردند. با پیوستن شوروی به این مجموعه نتیجه ی کار حکومت جوان ناگفته پیدا بود. آذربایجان با فدا کردن ۲۲۰۰۰ فدایی در راه آزادی و دموکراسی از دنیای ستم پیشه شکست خورد! بعد از شکست فیزیکی دولت محلی، جنگ روانی رژیم مرکزی علیه دولت ملی آذربایجان و سران آن که از اول کار حکومت شروع شده بود چنان ابعاد وسیع و همه جانبه گرفت که آثار سوء آن در هنگامه ی بی یآوری و نداشتن وسیله ی ارتباط جمعی بسیار بیشتر و مؤثرتر از تلفات مادی حمله ی وحشیانه ی پارسها کارگر افتاد. در نتیجه حرکت پیوستگی در روند تکاملی خود را در بوجود آوردن موج بعدی از دست داد و موج چهارم به رهبری آیت الله کاظم شریعتمداری با سازماندهی ضعف، قدرت نظامی غیر مؤثر و مانیفستی مبهم باز هم در شرایط خلاء قدرت مرکزی و عدم حمایت خارجی ظاهر شده و با حذف رهبر حزب خلق مسلمان و به شهادت رساندن عده ای از طرفداران او، به عمر آن خاتمه داده شد. و شخصیت او بعد از شکست توسط طرفداران خمینی شدیداً تخریب شد. آیت الله کاظم شریعتمداری برخلاف اسلاف خود مردی بود ثروتمند و به دور از روحیه ی انقلابی!

در انقلاب ۵۷ سایر اقلیتهای ایران در شرایط بهتری از نظر آمادگی سیاسی برخوردار بودند و زمینه ارتباط با آنها از هر لحاظ آماده بود. اما آذربایجان به دلیل ضعیف بودن حزب «خلق مسلمان» و ماهیت شیعی انقلاب مذهبی شرایط همبستگی را نداشت. امروز دیدگاه کشورهای تأثیرگذار منطقه در مورد نحوه

عکس العمل تند رژیم در مقابل حرکت گسترده ی مردم آذربایجان قابل پیش بینی بود. حرکت به شدت سرکوب شد و رهبر حزب گرفتار چنگال بی عدالتی رژیم گردید. دکتر چهرگانی بعد از تحمل زندان و شکنجه های رژیم در سال ۸۰ از ایران خارج شد و تشکیل حزب بیداری آذربایجان جنوبی را رسماً اعلام کرده و پرچم ملی آذربایجان جنوبی را که در قلعه بابک برافراشته شده بود بعنوان سمبل حرکت در UNPO ثبت نمود. این حزب هم اکنون بعد از سپری کردن فراز و نشیبها و توطئه هایی که سر راه آن قرار دادند، به تشکیلاتی منسجم در آذربایجان تبدیل شده است. و اگر چه دکتر چهرگانی مدیریت حزب را به اعضای جوان سپرده و عملاً کنار ما نیست، حزب آمادگی دارد تا رسالت تاریخی آذربایجان را به عنوان برادر بزرگ حرکتهای آزادی خواهانه ی سایر ملل ایران، به انجام برساند.

بر ماست که در فرصت باقی مانده برای سرنگونی رژیم، زیر چتر مبارزه ی «حرکت بیداری ملی آذربایجان جنوبی» (گاموح) که وارث تاریخی حرکتهای آزادی خواهانه می باشد، جمع گشته و در افتخار نجات ملت های دربند ایران سهمیم شویم.

دوستاقدakilارا ایتحاف